

Ольга Присянюк,
керуючий партнер АО «AVER
LEX», член Правління
Асоціації правників України

Право адвокатів на доступ до інформації – гарантія належного здійснення професійної діяльності

У Декларації щодо захисту прав людини у кримінальному провадженні, яка розроблена з метою гарантування та дотримання прав і свобод людини у кримінальному провадженні, утвердження права на справедливий суд, забезпечення умов для повноцінного та ефективного виконання адвокатами своїх професійних функцій, зазначено, що адвокати повинні мати доступ до усієї інформації, необхідної для здійснення належного захисту свого клієнта.

Адвокати повинні мати доступ до усієї інформації, необхідної для здійснення належного захисту свого клієнта. Адвокати повинні мати доступ до Єдиного реєстру досудових розслідувань Декларація щодо захисту прав людини у кримінальному провадженні, п. 3.15).

У Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» закріплено право адвоката збирати інформацію про факти, що можуть бути використані як докази для належного виконання договору про надання правової допомоги (ст. 20).

Як передбачено ст. 24 цього ж Закону, збір інформації здійснюється шляхом подання адвокатського запиту до органу державної влади чи місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій. При цьому, адресат адвокатського запиту зобов'язаний надати відповідь на запит не пізніше п'яти робочих днів з дня його отримання.

Проте представники адвокатської спільноти часто зіштовхуються з грубим порушенням права на отримання інформації. Найчастіше це виявляється у необгрунтованому посиланні на те, що запитовані відомості належать до інформації з обмеженим доступом.

Більше того, існує практика, коли орган державної влади взагалі відмовляється розглядати запит по суті, незважаючи на те, що до адвокатського запиту додані всі необхідні документи, а запитовані відомості не належать до інформації з обмеженим доступом. Доходить до повного абсурду, коли така відмова обгрунтовується ст. 2 Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» з цікавим тлумаченням – **«виконання ст. 24 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» на органи прокуратури не поширюється»**.

Варто наголосити, що крім основного порушення гарантій адвокатської діяльності, доволі часто порушуються вимоги Закону України «Про захист персональних даних», коли на різні адвокатські запити надається одна відповідь. Також порушуються вимоги законодавства щодо строку надання відповіді на адвокатський запит.

Подібна ситуація нещодавно сталася і під час захисту інтересів клієнта адвокатами АО «AVER LEX», тому з метою забезпечення реалізації гарантій адвокатської діяльності, які встановлені чинним законодавством України, бездіяльність прокуратури була оскаржена у судовому порядку.

Під час судового розгляду адміністративного позову суд першої інстанції акцентував увагу не на суті вимог позивача, а на вивченні підстав для надання прокуратурою інформації.

Як вже зазначалося, адвокатські запити були подані згідно з вимогами чинного українського законодавства та з метою отримання інформації, яка необхідна для представництва прав та законних інтересів клієнтів.

Однак, ігноруючи вимоги Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», відповідно до якого забороняється вимагати від адвоката подання разом із запитом інших документів, крім копії свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю, ордера або доручення органу, уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги, суд відмовив у задоволенні позовних вимог, обгрунтовуючи, що **адвокатський запит не підлягає розгляду у випадку, коли до нього не доданий договір про надання правової допомоги**.

Таким рішенням суд першої інстанції підтримав позицію відповідача та підтвердив право прокуратури обирати положення яких законів на неї поширюються, а яких – ні.

На підставі незаконності та необгрунтованості вказане судові рішення було оскаржено до відповідного апеляційного адміністративного суду. Унаслідок розгляду справи в апеляційному порядку суд визнав протиправною бездіяльність прокуратури та зобов'язав розглянути адвокатські запити по суті з дотриманням вимог законодавства.

Це судові рішення прокуратурою виконане належним чином, однак описане тут грубе порушення не тільки гарантій адвокатської діяльності, а й конституційних прав людини не може не привертати увагу до необхідності об'єднання адвокатури задля ефективного захисту професійної діяльності.

Ми очікуємо, що Декларація прав людини у кримінальному провадженні стане ефективним інструментом проведення реальних змін та усунення порушень у сфері кримінальної юстиції в Україні.